

בס"ד. שיחת ש"פ חוקת-בלק, י"ב תמוז, ה'תשי"ט.

בלתי מוגה

א. כ"ק מו"ח אדמו"ר, בעל השמחה, סיפר בהתוועדות¹:

פעם הלך יחד עם אביו, כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, לטייל בא' הרחובות של רוסטוב (כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר שם הרחוב שבו טיילו), וכ"ק אדנ"ע דיבר עמו בענין עמוק בחסידות, וכ"ק מו"ח אדמו"ר הי' שקוע מאד ברעיונו ("ער האָט זיך זייער פּאַרטראַכט"), עד כדי כך, שלא הבחין בכך שאדנ"ע עמד, והמשיך ללכת בהיותו שקוע ברעיונותיו, עד שאדנ"ע קראו בשמו, ואז פנה וחזר אליו.

ואמר לו אדנ"ע: החילוק בין שכל אנושי לשכל אלקי הוא² — ששכל אנושי מתחיל מהשגה ומזה בא לידי אמונה (והיינו לפי שהשכל עצמו מכריח שהוא בהגבלה וישנו מה שלמעלה ממנו³), ואילו שכל אלקי מתחיל מאמונה ומזה בא לידי השגה.

המקום שעמד אז אדנ"ע, הי' אצל אותו הבית שבו הי' אח"כ בית הג.פ.א.ו. ופעם, כאשר קראו את כ"ק מו"ח אדמו"ר לשם — בשנים שלאח"ז⁴ — ושאלו אותו שאלות שונות, הנה בין הדברים אמר להם גם פתגם הנ"ל אודות החילוק בין שכל אנושי לשכל אלקי, ששמע מאדנ"ע באותו מקום⁵.

זהו הענין שאימרה ("א וואָרט") של צדיק יכולה לחזור ולהתעורר ("זיך אָפרופֿן") שנים רבות לאח"ז.

ב. עוד סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר בהתוועדות בתקופה הנ"ל⁶, בשם אביו, כ"ק אדנ"ע:

אביו, אדמו"ר מהר"ש, הי' אומר לפעמים הלשון "רעדן חסידות" (לדבר חסידות), ולפעמים הי' אומר הלשון "זאָגן חסידות" (לומר חסידות).

כ"ק אדנ"ע התייגע בפירוש הענין,

(4) בחודש תמוז תר"פ — ראה אג"ק שלו ח"ג ע' פ. סה"ש תר"פ ע' 3 ואילך.

(5) ראה סה"ש שם ע' 5.

(6) שיחת ליל שמע"צ ס"ה (סה"ש שם ע' 12).

(1) שיחת יום ב' דהג הסוכות תרצ"ו ס"ח (סה"ש תרצ"ו ע' 9).

(2) ראה גם סה"מ תרצ"א ע' קפו.

(3) תיבות אלו אינם בכירור (המו"ל).

— סתם לשאול, הרי זה סדר של "חיצון", אלא רק לאחרי שמתייגעים בהענין עד כמה שידו מגעת, אזי יכולים לשאול — ולאחרי שהתייגע ופירש לעצמו החילוק בין "רעדן חסידות" ל"זאָגן חסידות" — אזי שאל אצל אדמו"ר מהר"ש.

ואמר לו אדמו"ר מהר"ש: "רעדן חסידות" הוא הדיבור על אודנין דשמעין⁷, ואילו "זאָגן חסידות" היינו כאשר השומעים אינם "כלים" לקבל הענין, אלא שהענין חוזר ומתעורר ("עס רופט זיך אָפּ") לאחר זמן — אם לא בעצמו אזי אצל בנו או נכדו.

ולכן — סיים אדמו"ר מהר"ש — כאשר הנני מספר אודות מאמר חסידות שהשומעים לא היו כלים, הנני משתמש בלשון "געזאָגט חסידות"; וכאשר הנני מספר אודות מאמר חסידות על אודנין דשמעין, הנני משתמש בלשון "גערעדט חסידות".

ג. מסיפור הנ"ל רואים שני ענינים:

א) עד כמה מדויקת כל תנועה של נשיא — תנועה בכלל, ובפרט כאשר אומר איזה ענין להזולת.

ב) מעלת אמירת ("זאָגן") חסידות — שאפילו אם בשעת מעשה לא חדרו הדברים את השומעים ("עס האָט זיי ניט דערנומען"), בהכרח לומר שבהעלם ובפנימיות חדרו בהם הדברים, וראי' לדבר, שהרי לאחרי זמן מתעורר אצלו הענין, או אצל בנו ובתו, בן בנו ובן בתו, ומזה מוכח שגם בשעת מעשה חדרו הדברים בהעלם.

והענין בזה — שאמירת תורה אינו ענין ש"מכניס בזו ומוציא בזו"⁸, אלא באופן שהדברים חודרים כו', והיינו, לפי שבנוגע לתורה נאמרי' "הלא כה דברי כאש", ולכן פועלים הדברים כמו אש שפועלת בירור וזיכוך ועלי', שהרי טבע האש שעולה למעלה, והפעולה היא מיד, אלא שלפעמים מתגלה הדבר לאחרי זמן.

ד. והנה, בפתגם הנ"ל אודות החילוק בין שכל אנושי לשכל אלקי — צריך להבין:

כיון שבשניהם יש הן אמונה והן השגה, שהרי גם בשכל אנושי באים לידי אמונה, וגם בשכל אלקי באים לידי השגה — א"כ, מהו החילוק מהיכן מתחילים?

(9) ירמי' כג, כט. וראה ברכות כב, א.

(7) ראה זח"ב קפו, ריש ע"ב.
(8) אבות פ"ה מט"ו.

אך הענין הוא, שכאן רואים שנוגע גם סדר הדברים. שכל אנושי הוא בחי' נברא, ושכל אלקי הוא בחי' בורא. וזהו שתובעים מכאו"א מישראל להיות בבחי' "ואתם הדבקים בה' אלקיכם"¹⁰, היינו, לצאת מגדר נברא ולהכניס את עצמו בגדר בורא. ובענין זה נוגע גם שינוי הסדר:

כאשר ההתחלה היא בענין של שכל, אזי היסוד הוא בהגבלה, שהרי השכל הוא בהגבלה, ולכן, אע"פ שלאח"ז בא לידי אמונה, מ"מ, כיון שההתחלה והיסוד הוא השכל המוגבל, אזי גם האמונה היא בהגבלה, והיינו, שהאמונה היא רק עד כמה שמוכרח מצד השכל.

ושני ענינים בזה: (א) שכל הוא ענין שיכול להשתנות, ובמילא, כאשר יבין בשכלו באופן אחר, אזי יאבד גם את האמונה. (ב) ובעומק יותר: מלבד האפשרות לשינוי כו' — הרי כללות ענין האמונה שמצד השכל הוא בהגבלה, דכיון שהאמונה בנוי' על השכל שהוא בהגבלה, אזי גם האמונה היא בהגבלה.

אמנם, כאשר ההתחלה היא בענין של אמונה — הרי כיון שאמונה היא בלי גבול, אזי גם ההשגה שבאה מצד האמונה היא בלי גבול, שהו"ע המרחב דהשגה.

ה. ועפ"ז יש לבאר בדרך אפשר הטעם שכ"ק מו"ח אדמו"ר אמר פתגם הנ"ל בהיותו בבית הג.פ.א.ו.:

בית הג.פ.א.ו. הי' המקום שבו רצו לפעול מאסר על אלקות. ואכן, אילו ענינו של יהודי הי' בהגבלה, ע"ד האמונה שבאה ע"י שכל אנושי שהתחלתה ויסודה הו"ע השכל — אזי הי' שייך על זה ענין של מאסר;

ולכן אמר כ"ק מו"ח אדמו"ר פתגם הנ"ל, שתוכנו, הודעה כללית שהסדר דשכל אלקי הוא שהגישה הראשונה היא ענין האמונה, והיינו, שזהו ענין שאין עליו הגבלות כלל, ובמילא לא שייך על זה ענין של מאסר ח"ו.

ו. (וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

י"ב תמוז הוא יום מסוגל, ויש בו נתינת כח לכאו"א מישראל לצאת ממאסר הגוף ונפש הבהמית.

(10) ואתחנן ד, ד. וראה אבות דר"ג ספ"ד.

צריכים איפוא לידע שהסדר בזה הוא — שהגישה הראשונה צריכה להיות מצד אמונה שלמעלה מהשכל, ודוקא עי"ז יכולים להיפטר ממאסר הגוף ונה"ב, כי, אמונה אין עלי' הגבלות כלל, ועד שפועלת גם בהשגה ענין המרחב, בלי גבול, כנ"ל.

* * *

ז. ידוע בענין י"ב־י"ג תמוז¹¹, שהגאולה בפועל ובגילוי היתה בי"ג תמוז, אבל בשורת הגאולה היתה כבר בי"ב תמוז, שהוא גם יום ההולדת של כ"ק מו"ח אדמו"ר, בעל השמחה.

והנה, ביום ההולדת מתחילים לומר מזמור חדש בתהלים, כידוע¹² המנהג המקובל מהבעש"ט לומר בכל יום המזמור תהלים המתאים למספר שנותיו, ולדוגמא: כשנעשים בר־מצוה צריכים לומר מזמור י"ד, ולשנה הבאה מזמור ט"ו, וכן הלאה. ולפי חשבון זה, הנה בי"ב תמוז השתא שבו מתחילה שנת השמונים, מתחילים לומר מזמור פ', שהתחלתו: "רועה ישראל האזינה נוהג כצאן יוסף".

המשך השיחה בביאור הפסוק הנ"ל, ע"פ דרשת חז"ל¹³ "יוסף כנס משנות השבע לשנות הרעב, אף אנו כנס לנו מחיי העוה"ז לחיי העוה"ב, מה יוסף כלכל כל אחד לפי מעשיו .. אף אנו כלכלנו לפי מעשינו .. מה יוסף גמלוהו אחיו רעה והוא גמלם טובה, אף אנו גמלנוך רעה גמול אותנו טובות" — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידית), ונדפס בלקו"ש ח"ה ע' 239 ואילך.

* * *

ח. בפסוק¹⁴ "לא הביט און ביעקב וגו'" — נימנו ד' ענינים: (א) "לא הביט און ביעקב", (ב) "ולא ראה עמל בישראל", (ג) "הוי' אלקיו עמו", (ד) "ותרועת מלך בו".

והנה, בלקו"ש¹⁵ נתבארו בארוכה ב' הענינים הראשונים שבפסוק, "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל" — שזהו כללות החילוק בין ב' הבחי' יעקב וישראל:

בחי' יעקב — הו"ע עבודת ימי החול בענין הבריורים, ובחי'

בתחלתה (תו"מ ח"י"ב ע' 74).

13 יל"ש תהלים עה"פ (רמז תכז).

14 פרשתנו (בלק) כג, כא.

15 פרשתנו (בלק) ע, ג ואילך.

11 ראה שיחת ש"פ חו"ב, י"ב תמוז

תשט"ו בתחלתה (תו"מ ח"ד ע' 162). וש"נ.

12 ראה סה"מ י"א ניסן ח"א ע' 1 ואילך.

וש"נ. וראה גם שיחת י"ב תמוז תשי"ד

ישראל — הו"ע העבודה דשבת, שאז יש ליהודי נשמה יתירה כו', ועבודתו היא למעלה מענין הביורורים.

ולכן, בבחי' יעקב נאמר "לא הביט און", כי, ענין הביורורים הוא באופן שהמברר צריך להתלבש בלבושי המתברר, ובכללות הו"ע התלבשות נפש האלקית בנפש הבהמית שתהי' ההתבוננות באופן המובן גם לנפש הבהמית, ולכן, מצד ענין הביורורים יכול להיות ענין של "און", לשון שקר¹⁶, והיינו לפי שבענין ההשגה שייך שינויים כו'. ועז"נ "לא הביט און ביעקב", היינו, שגם בבחי' יעקב אין ענין של "און", וטעם הדבר, לפי שגם בבחי' יעקב יש בהעלם עצם הנשמה (כדלקמן סי"ב).

אמנם, בבחי' ישראל, הרי מלכתחילה אין מקום לענין של "און" — כי, "ישראל" הוא ע"ש "כי שרית עם אלקים"¹⁷, היינו, שיש לו שליטה ובעלות על ההעלמות וההסתרים שמצד שם אלקים, שזהו לאחורי עבודת הביורורים, שכבר פעל בירור וזיכוך ועליית נפשו הבהמית וגופו וחלקו בעולם, ולכן אין לו העלמות והסתרים, ומאיר אצלו אלקות בגילוי, ועד שגם ענינו הגשמיים הם אלקות, ובדוגמת שבת שמצוה לענגו בעונג אכילה ושתי¹⁸, שהאכילה והשתי' הגשמית עצמה היא מצוה.

ובכללות הרי זה החילוק שבין העבודה בדברי הרשות, שהו"ע עבודת הביורורים, ובין העבודה דקיום התומ"צ, שהם אלקות בגילוי.

ט. ויש להוסיף ולבאר גם בנוגע לב' הענינים שבהמשך הפסוק — "הוי' אלקיו עמו ותרועת מלך בו".

ובהקדים — שע"פ הביאור הנ"ל בלקו"ת הרי הסדר בפסוק הוא מלמטה למעלה, ומזה מובן, שגם סדר ב' הענינים ד"הוי' אלקיו עמו" ותרועת מלך בו" הוא מלמטה למעלה.

וגם: מהביאור בלקו"ת משמע שבכללות ישנם בפסוק זה ב' ענינים, יעקב וישראל, והיינו, שגם המשך הפסוק "הוי' אלקיו עמו ותרועת מלך בו" הוא בהמדרגה ד"ישראל", אלא שבפרטיות יותר יש במדרגת ישראל ג' ענינים, וסדרם מלמטה למעלה: "לא ראה עמל בישראל", "הוי' אלקיו עמו", ו"תרועת מלך בו".

י. ויובן ע"פ מ"ש בגמרא¹⁹ בענין לימוד התורה, "בתחילה נקראת

16) ראה בהמאמר פ"ו (לעיל ע' 66).
18) ראה שו"ע אדה"ז או"ח רסרמ"ב. וש"נ.

19) ע"ז יט, א.

17) וישלח לב, כט.

על שמו של הקב"ה, ולבסוף נקראת על שמו, שנאמר²⁰ בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה", שזהו לאחרי שהתורה מתאחדת עמו (כמבואר במ"א²¹).

ועד"ז בנדר"ד:

בתחילת העבודה במדריגת ישראל — כשעולה מעבודת הכירורים — הרי הוא עדיין בבחי' מקבל, ועדיין לא נעשה בהתאחדות עם אלקות, והיינו, לפי שיש לו עדיין איזו שייכות לעולם, וזהו ענין העמל, שעז"נ "לא ראה עמל בישראל".

ואח"כ מתעלה לדרגא נעלית יותר — שנעשה חד עם אלקות, ועז"נ "הוי' אלקיו עמו".

וע"ד הידוע בענין החילוק בין בחי' בתי (בת, מקבל) לבחי' אחותי (חיבור שני דברים יחד)²².

אמנם, יש מדריגה נעלית יותר — בחי' תמתי, שזהו ע"ש שנש"ע ע"י עבודתם משלימים כביכול אותו ית'²³. ועז"נ "ותרועת מלך בו", כפירוש רש"י: "לשון חבה וריעות", דהיינו, שחיבתו של הקב"ה היא בישראל — שזהו שישראל הם בבחי' משפיעים.

והמדריגה היותר נעלית ד"תרועת מלך בו", קשורה עם התחלת העבודה בבחי' "לא הביט און ביעקב" — כי, דוקא העבודה שמצד בחי' יעקב, עבודת הכירורים, מגעת בהעצמות, ונעשית בבחי' משפיע כביכול, כיון ש"למעשה ידיך תכסוף"²⁴.

יא. ויש לומר בדרך אפשר, שג' הבחי' הנ"ל במדריגת ישראל — ששייכים כולם לענין השבת — הם בג' הסעודות שבשבת, מעלי שבתא, יומא דשבתא, וסעודה שלישית²⁵:

ידוע²⁶ שבששת ימי החול יורדת המלכות לבי"ע לברר בירורים, שזהו"ע רגלי יורדות²⁷ בו, וביום השבת מתחילה עליית המלכות. והסדר בזה — שבתחילת העלי', במעלי שבתא, המלכות היא

(24) איוב יד, טו.

(25) ראה המשך תרס"ו ע' תקמג ואילך. תער"ב ח"ב ע' א'צו ואילך.

(26) ראה לקו"ת פרשתנו (בלק) עב, א ואילך. ובכ"מ.

(27) משלי ה, ה.

(20) תהלים א, ב.

(21) ראה גם תו"מ חט"ז ס"ע 201. וש"נ.

(22) ראה תו"מ סה"מ סיון ע' שנה ואילך.

וש"נ.

(23) ראה תו"א ויחי נא, ב. לקו"ת שה"ש

לד, ד. לט, א. ובכ"מ.

בבחי' נקודה תחת היסוד, שהיא בבחי' מקבל, בחי' בתי (ובלימוד התורה הו"ע שהתורה נקראת ע"ש הקב"ה, "תורת הוי", כנ"ל).

ומדריגה זו קשורה עדיין עם עבודת הביורורים בימות החול — שהרי העלי' היא מצד הביורורים, וע"ד מארז"ל²⁸ "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת", היינו, שהענין ד"יאכל בשבת" קשור עם הענין ד"טרח בערב שבת". ולכן, במדריגה זו צריכים עדיין לשלול את ענין העמל — "לא ראה עמל בישראל".

ואח"כ ביומא דשבתא, מתעלית המלכות (כנסת ישראל, ועד"ז כל נשמה מישראל) בבחי' ז"א, ואז היא בבחי' אחותי, כידוע²⁹ שנש"י נקראים אחים ורעים לז"א, ועז"נ "הוי' אלקיו עמו".

ואח"כ בסעודה שלישית, מתעלית המלכות בבחי' עתיקא, והיינו, שמתגלה מעלת המלכות כפי שהיא בשרשה, שאז היא בבחי' משפיע כו', בחי' תמתי, ועז"נ "ותרועת מלך בו", בו בעצמותו.

וענין זה — התגלות מעלת המלכות כפי שהיא בשרשה — קשור עם ירידת המלכות לברר ביורורים דוקא.

יב. וזהו גם משנת"ל (ס"י) בענין "לא הביט און ביעקב" — שזהו לפי שגם בבחי' יעקב יש בהעלם עצם הנשמה.

וענין זה הוא מצד מעלת שרש המלכות, שמגעת בהעצמות, כך, שבבחי' יעקב ישנו הענין ד"תרועת מלך בו".

אלא, שענין זה הוא בהעלם. ובכדי שיבוא לידי גילוי, צריך להיות תחילה הענין ד"לא ראה עמל בישראל", והענין ד"הוי' אלקיו עמו", ואז מתגלה מעלת הענין ד"לא הביט און ביעקב", שמגיע בהענין ד"תרועת מלך בו"³⁰.

* * *

יג. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה לא הביט און ביעקב וגו'.

* * *

יד. בפירוש הכתוב "ותרועת מלך בו", מבואר בלקו"ת³¹ ש"תרועת"

הוא נדרש מדרש נאה" — ה"מדרש נאה" יש להמשיכו ב"פשוטו", בעולם העשי' (המו"ק).
פרשתנו (בלק) עב, ב. 31

28 ע"ז ג, סע"א.
29 ראה לקו"ת שה"ש ח, ג. ובכ"מ.
30 בשיחה זו חסר משנת"ל בשון רש"י
בהקדמת פירושו על הפסוק: "אחרי פשוטו

הוא מלשון שבירה, ע"ד התרועה דתקיעת שופר. ואילו לעיל נתבאר כפירוש רש"י שהוא "לשון חבה וריעות".

ויש לתווך ב' הפירושים³² — שע"י ענין השבירה ("צובראָכנקייט"), שזהו"ע השופר, אזי באים לעצם הנשמה.

וכמשנת"ל שדוקא בבחי' יעקב ישנו העצם. והיינו, שבחי' ישראל, שהו"ע גילוי הנשמה כפי שהיא למעלה מהגוף ונפש הבהמית, הוא רק בחי' הגילויים, ודוקא בעבודה דבירור נה"ב, ע"י ביטול היש — ישנו העצמות.

וזהו גם משנת"ל (במאמר³³) בפירוש מ"ש³⁴ "אל בית יעקב אשר פדה את אברהם", שבחי' אברהם קאי על כללות הגילויים דסדר השתלשלות, כולל גם עולם העקודים, ועד להגילויים שלמעלה מהשתלשלות וגם הגילויים שלפני הצמצום, וכל זה נפדה ונתגלה ע"י בחי' יעקב, וכיון שהפדי' היא ע"י יעקב, הרי מוכח שבחי' יעקב היא למעלה מכל הגילויים הנ"ל, והיינו לפי שבחי' יעקב מושרש בהעצמות.

טו. ויש לקשר זה עם המדובר לעיל (ס"ז) בענין "רועה ישראל האזינה נוהג כצאן יוסף":

כתיב³⁵ "אלה תולדות יעקב יוסף", היינו, שעיקרו של יעקב הוא יוסף. והדיוק בזה — יעקב דוקא (ולא ישראל), והיינו, לפי שענינו של יוסף הוא כמ"ש³⁶ "יוסף ה' לי בן אחר", היינו, לעשות מ"אחר" "בן"³⁷, שהו"ע בירור נפש הבהמית, שזהו עיקרו של יעקב.

והנה, כללות ענין עבודת הבירורים עיקרו בזמן הגלות — שאודותיו מדובר במזמור זה:

"גפן ממצרים תסיע"³⁸ — דקאי על ישראל שנמשלו לגפן³⁹, והו"ע גלות מצרים⁴⁰.

וכמו"כ נרמזו במזמור זה שאר הגלויות — כדאיתא במדרש⁴¹ "רמז להם בו שלש גלויות והתפלל עליהם, שהרי נאמר . . שלש פעמים השיבנו האר פניך ונושעה".

(32) ראה לקו"ת שם. ועוד.

(33) פ"ב ואילך (לעיל ע' 62 ואילך). (38) פסוק ט.

(34) ישע"י כט, כב. (39) ראה חולין צב, א. ב"ר פפ"ח, ה.

(35) וישב לז, ב. וראה ביאורי הזהר (40) ראה גם ד"ה גפן ממצרים תסיע

דש"פ בלק תרפ"ז — סה"מ תרפ"ז ע' קצז ואילך. ועוד. (36) ויצא ל, כד.

(37) ויצא ל, כד. (38) ויצא ל, כד.

(39) ויצא ל, כד. (40) ויצא ל, כד.

(41) ראה אוה"ת עה"פ (רכ, א ואילך). (41) הובא בפרש"י עה"פ א.

וממשיך לבאר גודל הירידה שבזמן הגלות — שזהו באופן ד"פרצת גדריי"⁴², כדאיתא במדרש⁴³ "כשם שהפרץ הזה שנפרץ הכל עולין ובוזזין אותו, כך כל מי שעומד הוא בוזז את ישראל".

והענין בזה — שבזמן הגלות ישנו הסתר פנים, ולכן מבקשים "האר פניך", וע"ד הידוע⁴⁴ בענין הנידון למות רח"ל, שכאשר רואה פני המלך, אזי "באור פני מלך חיים"⁴⁵, וכמו"כ ברוחניות, שמצד ההעלמות וההסתרים שבזמן הגלות יכול להיות ענין של היפך החיות, ולכן מבקשים "האר פניך", שעיי"ז יומשך חיות. וע"ד הבקשה "אנו גמלונך רעה גמול אותנו טובות".

וכדי שתתמלא בקשה זו, צריכים להתנהג באופן ההנהגה של יוסף — "יוסף ה' לי בן אחר", ש"נתן מלחמו לדל"⁴⁶ — לקרב את כל בניי, ולעשות גם מ"אחר" "בן", הן בנוגע להזולת כפשוטו, והן בנוגע לעצמו, לברר את נפשו הבהמית שהיא בבחי' אחר (דלא כנפש האלקית שעלי' נאמר⁴⁷ "בנים אתם לה' אלקיכם"), ולפעול שגם היא תהי' בבחי' "בן".

וכאשר מקרבים את ה"דל" מתוך הארת פנים — אזי זוכים להארת פנים מלמעלה שיקרבו גם אותו, שגם נפשו הבהמית, בחי' אחר, תהי' בבחי' בן, וגם אצלה תהי' העבודה "בכל מאדך"⁴⁸.

וזהו תוכן המזמור שמבאר את אופן העבודה שבזמן הגלות, אשר, דוקא עיי"ז באים למדריגה נעלית יותר, וע"ד מ"ש⁴⁹ "כשושנה בין החוחים", שדוקא ע"י החוחים וקוצים נעשית עלי' בהשושנה — כאמור לעיל שע"י עבודת הביורורים (שעיקרה בזמן הגלות) מגיעים בהעצמות, שזהו גם הענין ד"האר פניך", כדאיתא במדרש⁵⁰ "אנו אין לנו אלא הארת פניך", באופן נעלה יותר מהגילויים שבזמן הבית, כיון שדוקא ע"י העבודה בזמן הגלות מגיעים בהעצמות.

טז. והנה, המעלה שנעשית ע"י הגלות דוקא, מצינו בגלות מצרים — שהיא שורש לכל הגלויות, שלכן נקראו כל הגלויות ע"ש מצרים⁵¹ — שדוקא "כאשר יענו אותו" (ע"י ההעלמות וההסתרים כו') אזי "כן ירבה וכן יפרוץ"⁵².

47) פ' ראה יד, א. וראה תניא רפ"ב.

48) ואתחנן ו, ה.

49) שה"ש ב, ב.

50) מדרש תהלים עה"פ ד.

51) ראה ב"ר פט"ז, ה.

52) שמות א, יב.

42) פסוק יג.

43) מדרש תהלים עה"פ.

44) סה"מ עת"ר ע' קח. המשך תער"ב

ח"ג ע' א"שכא. ועוד.

45) משלי טז, טו.

46) שם כב, ט. וראה זח"ג קל, א.

וכן הוא בנוגע לכל הגלויות — שדוקא ע"י ענין הגלות באופן ד"פרצת גדריי", נעשה "כן יפרוץ", "ופרצת"⁵³.

ולהעיר, שגם ענין זה קשור עם יעקב דוקא (ולא ישראל), כדאיתא בגמרא⁵⁴ ש"נחלת יעקב"⁵⁵ היא "נחלה בלי מצרים", "כיעקב שכתוב בו ופרצת גו".

יז. והנה, אף שהענין ד"כן יפרוץ" אמור בנוגע לכל עניני קדושה, הרי בעיקר נתפרש הדבר בנוגע לילדים — כדרשת חז"ל⁵⁶ "שהיו יולדות ששה בכרס אחד".

וזוהו גם הענין שכ"ק מו"ח אדמו"ר, בעל השמחה, מסר נפשו עבור חינוך תינוקות של בית רבן⁵⁷, שזה הי' אחד מהענינים העיקריים שבגללם הי' המאסר והגאולה.

והענין בזה:

חינוך תינוקות של בית רבן הוא היסוד של כל הענינים, וכפי שביאר בארוכה כ"ק מו"ח אדמו"ר, בעל השמחה, במאמרים שקודם המאסר⁵⁸, בענין "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז להשבית אויב ומתנקם"⁵⁹.

ובהתאם לכך היתה הנהגת כ"ק מו"ח אדמו"ר להשתדל בנוגע להחינוך של ילדים קטנים דוקא — שלא כטענת ה"אויב ומתנקם" שיש להמתין עד שהילדים יגדלו ויוכלו להבין בעצמם, ואז ילמדו עמהם תורה, ועל זה נעמד כ"ק מו"ח אדמו"ר בכל התוקף והמס"נ, שיתחילו ללמוד תורה עם ילדים קטנים דוקא, "עוללים ויונקים" דוקא.

וכאשר ישנה ההנהגה ד"כן יפרוץ" בענין "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז", באופן ש"יולדות ששה בכרס אחד", והיינו, שמבלי להתחשב בהגבלות, אם יש מקום בהמוסד חינוך אם לאו, נעשה "כן יפרוץ" — אזי נעשה "להשבית אויב ומתנקם", ומבטלים את הענין ד"פרצת גדריי", ותמורת זה נעשה "ופרצת" בקדושה, וזוכים ל"נחלה בלי מצרים" שתגלה ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן הניגון "אני מאמין"].

* * *

(57) ראה גם שיחת ש"פ שלח, מבה"ח

תמוז סי"א (לעיל ס"ע 58).

(58) ד"ה וקבל היהודים תרפ"ז פ"ב —

סה"מ תרפ"ז ע' קי ואילך. ועוד.

(59) תהלים ח, ג.

(53) ויצא כח, יד.

(54) שבת קיח, סע"א ואילך.

(55) ישעיי נח, יד.

(56) פרש"י עה"פ שם, ז — מתנחומא

שמות ה.

יח. בתפלת מנחה מתחילים לקרוא פרשת פינחס — פינחס זה אליהו⁶⁰.

וידועה הקושיא⁶¹: הרי אליהו הי' ריבוי זמן לאחרי פינחס, וא"כ, הול"ל אליהו זה פינחס, ולא פינחס זה אליהו? ומבואר בזה⁶², שנשמת אליהו היתה עוד מקודם לכן.

והענין בקצרה:

תיכף בתחילת הבריאה נאמר⁶³ "ורוח אלקים מרחפת על פני המים", ואיתא בזהר⁶⁴: "דא רוחא דמלכא משיחא".

וכיון שבתחילת הבריאה היתה כבר רוחו של משיח, הרי מובן, שהיו אז גם כל הענינים הקשורים עם רוחו של משיח, והרי אחד מהם הוא — אליהו הנביא, מבשר הגאולה⁶⁵.

וזהו שנשמת אליהו היתה מקודם לכן, לפני פינחס.

אמנם, כדי שענין זה יבוא בגילוי — הרי זה ע"י פנחס זה אליהו: כאשר עומדים במעמד ומצב כפי שהי' אצל פינחס זה אליהו, שלמרות ש"אני נותרתי נביא לה' לבדי"⁶⁶, הנה לא זו בלבד שאינו מתפעל מאף א', אלא עוד זאת, שעומד בתנועה של קנאות, "קנא קנאתי לה' אלקי צבאות"⁶⁷, בנוגע להענין ד"מפי עוללים ויונקים יסדת עוז", שילמדו ויתחנכו על טהרת הקודש — אזי נעשה "להשבית אויב ומתנקם", שמתבטלים כל ההעלמות וההסתרים,

ואז מתגלה פינחס זה אליהו, מבשר הגאולה, במהרה בימינו.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן עוה"פ הניגון "אני מאמין"].

<p>(62) תו"מ שם. (63) בראשית א, ב. (64) ח"א רמ, רע"א. (65) ראה עירובין מג, ב ובתוד"ה דלא אתא. תיב"ע ויל"ש שבהערה 60. רמב"ם הל' מלכים פי"ב ה"ב. פרש"י בחוקתי כו, מב. (66) מלכים"א יח, כב. (67) שם יט, יו"ד-יד.</p>	<p>(60) תיב"ע וארא ו, יח. יל"ש ר"פ פנחס. ח"ב קצ, סע"א. רלב"ג מלכים"א יז, א. (61) ראה קדושת לוי פ' פינחס, וקבוצת כתבי אגדה ע' סט — הובאו באג"ק ח"ג ע' קס. וראה גם שיחת י"ג תמוז תשי"ב ס"ל בהערה 130 (תו"מ ח"ו ע' 75). שיחת י"ב תמוז תשי"ד סמ"ב (תו"מ ח"יב ע' 114). תו"מ — מנחם ציון ח"ב 386.</p>
--	--